

Prof. dr JOSIP KLEMENC

Nekaj časa že loči izid te revije od dneva, ko nas je za vedno zapustil eden najboljših poznavalcev antike naših krajev, univerzitetni profesor dr. Josip Klemenc. In tako je, kot bi ta čas potrjeval dejstvo, ki je vanj naš pokojni profesor vedno verjel, da se bo njegovo delo nadaljevalo, tudi ko njega več ne bo. Zadnji sestavek profesorja Klemenca, objavljen za življenja, je namreč posvečen starokrščanskim svetiščem v Sloveniji, le malo po njegovi smrti pa se je pozornost slovenske antične arheologije osredotočila k starokrščanskim starinam Emone ob odkritju starokrščanskih kapitelov in baptisterija. A kljub temu naša izguba ni nič manjša. Profesor Klemenc je odšel od nas, ne da bi mogel končati svoje življenjsko delo, pripraviti publikacijo šempeterskih spomenikov za tisk. Vsa sedanja generacija slovenskih arheologov je z njim zgubila učitelja, pomočnika, svetovalca in iskrenega prijatelja.

Rojen je bil 4. marca 1898 v Ljubljani, kjer se je tudi šolal do mature. Prva svetovna vojna in soška fronta mu je prekinila študij za dve leti. Leta 1918 je začel študirati v Zagrebu, sprva pravo, nato pa zgodovino in zemljepis, študij, ki ga je uspešno končal 28. 4. 1921. Vzporedno je študiral tudi arheologijo. Krajši čas je služboval kot profesor na ptujski in celjski gimnaziji, 16. 12. 1922 pa je nastopil službo v Arheološkem muzeju v Zagrebu. Tu je ostal do predčasne upokojitve 21. 4. 1942. Takoj po vojni je postal redni profesor za klasično arheologijo in antično zgodovino na ljubljanski univerzi in to ostal do svoje smrti 28. oktobra 1967.

Doktorska disertacija profesorja Klemenca „Dislokacija rimske vojske v Panoniji v I. stol. po. Kr.“, ki jo je zagovarjal v Zagrebu in na podlagi katere je bil promoviran (30. 6. 1929), je ostala neobjavljena. Prvo njegovo večje delo je bila sistematična obdelava novčnega depoja iz Ličklega Ribnika, kjer je časovne in ekonomske podatke, ki jih daje najdba, skrbno povezal v tok zgodovinskega dogajanja. Tej metodi je ostal zvest vedno in usmerjal tudi učence v to, da je smoter vseh prizadevanj arheologov vedno izpopolnjevanje stare zgodovine.

Težiče profesorjeva predvojnega dela pa je, lahko rečemo, slonelo na topografskih prizadevanjih, kot to dokazuje nekaj njegovih manjših sestavkov, zlasti pa veliko delo ob Arheološki karti Jugoslavije, kjer je z B. Sario sodeloval pri listih Rogatec in Ptuj ter samostojno obdelal list Zagreb. To mu zagotavlja ime pionirja te vrste strokovnih prizadevanj v Jugoslaviji.

Po vojni je izšlo izpod njegovega peresa predvsem nekaj sestavkov iz arheološke problematike Slovenije, središče njegovih raziskovalnih naporov pa je bilo v tem času ob izkopavanjih Heraklejevega svetišča v Celju, na Ptujskem gradu in Panorami v Ptujju ter v Šempetru v Savinjski dolini. Prvim najdiščem je že utegnil posvetiti delno obsežnejše razprave, kot omenjeno, pa ga je smrt odtrgala od pisanja dela o Šempetru. Vzporedno s tem raziskovanjem je v povojnem času teklo njegovo pedagoško delo. Študentom je posredoval ne le mnogo pozitivnega znanja, ampak tudi čvrsto metodo dela, vedno zasidrano v okviru arheologije kot zgodovinske večje ter utemeljene na življenjskem realizmu, ki je bil zanj kot človeka tako značilen. Videli smo ga vsega prevzetega od antične simbolike življenja in smrti z edinstvenega šempeterskega likovnega sveta rimskih nagrobnikov. Pri tem nismo vedeli, da slutiti, kako blizu mu je ta odločilna meja in slovo, ki ga je omenil tudi ob kolokviju o zgodnji antiki v Celju in na katero je bil na bolniški postelji vsak dan bolj pripravljen. Odšel e sredi dela. Vendar nam je že doslej dal mnogo in hvala mu za to.

Iva Curk, Ljubljana.